

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SROVNÁNÍ PŘEJATÝCH SLOV Z ANGLIČTINY VE ŠPANĚLŠTINĚ A V ČEŠTINĚ V
INTERNETOVÝCH NOVINOVÝCH ČLÁNCÍCH

Vedoucí práce: doc. Mgr. Aurová Miroslava, Ph.D.

Autor práce: Tereza Poustková

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2020

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 11. 5. 2020

.....

Tereza Poustková

Poděkování:

Tímto bych ráda srdečně poděkovala doc. Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D. za její vedení, připomínky a odborné rady v průběhu psaní této bakalářské práce. Především bych ráda poděkovala za velice vstřícný přístup vzhledem k situaci v našem okolí.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá anglicismy v českém a španělském jazyce v oblasti publicistiky. V teoretické části se pokusíme přiblížit problematiku výpůjček se zaměřením hlavně na anglicismy. V praktické části porovnáme vybrané výrazy se španělských a českých internetových článků. Předmětem porovnání u těchto výrazů bude jejich četnost v obou lexikonech. Cílem této práce je přiblížit problematiku anglicismů a zjistit, zdali je jeden z jazyků náchylnější k přejímání než ten druhý.

Anotation

This thesis is focusing on usage of anglicisms in czech and spanish language in journalism. The first part is concentrated on describing of loan words from other languages and then only on anglicisms. The goal of second part is compare words from czech and spanish journalism articles. The main goal of this thesis is finding out which of these two languages is more used to loan words from english language.

Obsah

1 ÚVOD	7
2 TEORETICKÁ ČÁST	8
2.1 TVORBA SLOV	9
2.2 VÝPŮJČKY	12
2.3 ANGLICISMY	16
2.3.1 <i>Klasifikace anglicismů</i>	18
3 PRAKTICKÁ ČÁST	24
3.1 POSTUP ANALÝZY	25
3.1.1 <i>Analýza</i>	26
4 ZÁVĚR	41
5 RESUMEN	42
6 ZDROJE	43
6.1 ODBORNÁ BIBLIOGRAFIE	43
6.2 WEBOVÉ STRÁNKY	45
7 GLOSÁŘ	46

1 Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma v této době velmi aktuální. S anglicismy se setkáváme každý den, a to nejen v českém jazyce. Vzhledem k mému studijnímu oboru, jsem se proto rozhodla o komparaci vlivů anglicismů pro jazyk český a také jazyk španělský. V průběhu svého studia jsem měla možnost nahlédnout do historie španělské lexikologie, morfologie a sémantiky a z toho důvodu jsem si vybrala problematiku aktuální a z mého názoru velmi zajímavou.

Práci jsem rozdělila na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části se budu zabývat obecnou částí výpůjček, kde se budu ve velké části opírat v případě české gramatiky o díla autorů Dubědy a Štěpánové a v souvislosti se španělskou gramatikou budu vycházet hlavně z díla autorky María F. Sánchez. Dále se zaměřím na anglicismy, na jejich definice uvedené v dílech více autorů a jejich klasifikaci. V tomto úseku budu čerpat od autorů Javier Medina López a Chris Pratt. V teoretické části uvedu také kapitulu zaměřenou jen na tvorbu slov, a to hlavně pro účely analýzy v praktické části.

V druhé části své bakalářské práce provedu analýzu vybraných výrazů, které budu vyhledávat v internetových článcích *El Mundo*, *El País* a *Hospodářské noviny*. V těchto denících budu hledat vzorky, které poté zanalyzuji pomocí korpusů RAE a Českého národního korpusu. Využiji více korpusů, ale vše zanesu do popisu analýzy. Pro identifikaci anglicismů budu používat slovník RAE, Banco de neologismos a Ústav pro jazyk český. Jelikož mé téma se limituje pouze na novinové články, oblastí anglicismů, kterými se budu zabývat, bude více.

Ke své bakalářské práci, k poslední části, také přiložím glosář, do kterého zanesu anglicismy, které použiji v průběhu praktické části.

2 Teoretická část

Slovní zásoba španělského i českého jazyka se neustále vyvíjí a proměňuje, díky čemuž je velmi obtížné určit přesný počet slov, kterými daný jazyk disponuje. Přibližnou představu o slovní zásobě každého jazyka lze vyhledat ve slovnících. Avšak žádný slovník nezahrnuje celou slovní zásobu, jelikož už v době jeho vydání se stává zastaralým, a to právě díky neustálému vývoji jazyka. Obeznamen s veškerým lexikonem daného jazyka není ani jeho mluvčí, jeho slovní zásoba se dělí na aktivní a pasivní. Aktivní slovní zásoba sestává ze slov, které daný jedinec používá v mluvených a psaných projevech. Pokud však jedinec danou slovní zásobu nepoužívá ale rozumí jí, mluvíme pak o pasivní slovní zásobě. Vývoj slovní zásoby je ovlivňován třemi základními faktory: mimojazykovým, psychickým a jazykovým. Mimojazykový faktor závisí na změnách v okolním světě, některá slova zanikají a jiná vznikají v důsledku potřeby pojmenovat novou skutečnost. Psychický faktor se pak zaměřuje na poznání člověka a pojmenovávání nových konceptů. A třetím faktorem je jazykový, který se zabývá vývojem lexikálních jednotek. Změny v jazyce pak probíhají několika způsoby, mezi základní řadíme: tvoření nových slov, významové posuny již existujících slov, vznik ustálených slovních spojení, přejímání cizích slov a kalkování, a poté také zánikem.¹

Pro účely této bakalářské práce se budeme zabývat hlavně způsobem, který se zabývá přejímáním cizích slov a kalkem. Řeč se již tolik nebrání cizím slovům, a to zřejmě z důvodu spolupráce s ostatními národy². Zasahování jiných jazyků do českého a španělského lexika lze najít už v dřívějších dobách. Španělský jazyk byl například obohacen slovy z germánských jazyků, a to v době Vizigótů, kdy se do lexika přidali slova *guerra* nebo *jabón*. Dále byl také ovlivněn dlouhou přítomností Arabů, kteří přinesli do španělského jazyka slova jako například *azúcar* nebo *zanahorias*. Také lze najít slova začleněná z italštiny v období renesance, například *centinela* nebo *esbozo* a v neposlední řadě také slova převzatá z francouzštiny v 18. století. V té době byla Francie na vzestupu, díky čemuž španělštinu ovlivnila ve vícero směrech ale nejvíce v oblasti módy, například *chaqueta* nebo *pantalón*. Podobně jako jazyk španělský tak i český jazyk má dlouhé kořeny, kdy jeho první zmínky lze najít v 9. století našeho letopočtu. Český jazyk byl ovlivněn zejména dvěma jazyky, latinou a němčinou. Latinské výpůjčky obohacovali

¹ Zdeňka Hladká (2017): LEXIKON. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny.

URL: <https://www.czechency.org/slovník/LEXIKON> (poslední přístup: 3. 4. 2020)

² Cuřín, F. (1985). *Vývoj spisovné češtiny*. Státní pedagogické nakladatelství.

český jazyk už od těch nejstarších fází jeho vývoje. Přes latinský jazyk se do českého lexika dostaly výpůjčky i z ostatních jazyků, například germanismy nebo grécismy. Do českého lexika se dostaly přes latinu výpůjčky jako například *advent* nebo *majestát*. Německým jazykem byla ovlivňována čeština již od jejích počátků, ale k největšímu přejímání slov došlo od 13. – 14. století, a to v souvislosti s německou kolonizací na východě. Přejaly se slova jako *kacíř*, *šlechta*, *rytíř*, *koriandr* nebo *kejklíř*. Německý jazyk ovlivnil češtinu v mnoha sémantických odvětvích, zatímco latina ve své první fázi pronikla do pouze do několika terminologií jako náboženská terminologie, terminologie přírodních věd nebo lékařská terminologie. Později však začala pronikat také do dalších sfér jako terminologie školské (*akademia*, ...) nebo do běžného jazyka (*kalendář*, ...).³

2.1 Tvorba slov

Abychom mohli poznat anglicismy a stupeň jejich adaptace v cílovém jazyce, je potřeba si nejprve zmínit, jakým způsobem se slovní zásoba obohacuje o nová slova. Podle autorky Čechové, je nejdůležitějším způsobem rozšiřování slovní zásoby daného jazyka, vytvářením slov nových na základech již existujících slov v cílovém jazyce. Ráda bych použila citaci z knihy *Čeština – řeč a jazyk* (2000, 92⁴):

„Tvořením slov rozumíme tedy proces, činnost vytváření slov na základě slov v jazyce už existujících způsoby, postupy a prostředky, které jazyk k tomuto cíli má, a to nejen vlastní vytváření, produkci nových slov/neologismů, ale především reprodukci, opakování slovtvorných postupů, jimiž slovo bylo, nebo přesněji jimiž se jeví utvořeno, jednak však také výsledný stav těchto procesů, ozřejmenou utvářenost slovtvorně motivovaných slov neboli jejich slovtvornou stavbu“

³ Zdeňka Hladká (2017): LEXIKON. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*.

URL: <https://www.czechency.org/slovník/LEXIKON> (poslední přístup: 15. 4. 2020)

⁴ Čechová, M., Dokulil, M., Hlavsa, Z., Hrbáček, J., & Hrušková, Z. (2011). *Čeština – řeč a jazyk* (3., rozšířené a upravené vydání). SPN – pedagogické nakladatelství.

Pro upřesnění tvorby slov v českém jazyce budu čerpat z knih *Čeština – řeč a jazyk (2000)* a *Tvoření slov v češtině, 1. Teorie odvozování slov (1962)*⁵. Nejčastějším způsobem vytvářením nových slov lze nazvat postup *odvozování*, které spočívá ve tvoření slova nového na základě slova základového. Toto tvoření probíhá dvěma způsoby: prefixací a sufixací. Proces prefixace spočívá v připojení předpony k základovému slovu (1a). Tento prefix obměňuje význam, ale nepostihuje gramatický charakter slova základního. Nejrozsáhlejší předponou je v českém jazyce prefix *ne-*, který přidává k připojeným slovům negativní význam. V případě předpon u sloves, zde prefixy pozměňují slovesný děj způsobem, kterým zdůrazňují určitý moment děje, například místní, směrový a časový nebo také vymezují různou míru děje jako účinek nebo následek (1b-d). Existují také slovesné předpony, které nepozměňují slovesný vid, patří mezi ně již zmíněná předložka *ne-* a dále také *sou-*, *spolu-* a *polo-* (1e). Výjimkou v českém jazyce není dvojitá prefixace, kde se tento proces opakuje (1f). Sufix společně s prefixem patří do koncovek slovtvorných. Na rozdíl od koncovek klasických, při připojení předpony či přípony získáme nové slovo, u běžné koncovky měníme pouze tvar slova. U sufixace dochází tedy k připojení slovtvorné koncovky ke kořenu slova (pouze u ohebných slovních druhů), tato koncovka nemá sama žádný význam, a proto nemůže stát jednotlivě ve větě (1g). Odvozováním pomocí sufixu můžeme najít hlavně u podstatných jmen, přídavných jmen a adverbíí, u sloves k tomuto odvozování dochází jen zřídka. U každého z těchto slovních druhů můžeme najít specifické přípony, nejrozsáhlejší skupinou jsou však přípony substantivní. V českém jazyce můžeme vyhledat i případy mísení těchto dvou procesů, tzv. postup prefixálně sufixální (1h). Spolu s těmito postupy, se v procesu odvozování vyskytuje také postup zpětný neboli *deprefixace* a *desufixace*. Deprefixace spočívá v odsunutím předpony (1i) a desufixace v odsunutí přípony. U sloves ohebných je postup desufixace spojený se změnou tvaroslovné charakteristiky (1j).

- (1) a – *nést* -> *při-nést*
b – *vléci* -> *na-vléci*
c – *číst* -> *do-číst*
d – *řezat* -> *u-řezat*
e – *cítit* -> *sou-cítit*
f – *povyskočit* -> *po-vy-skočit*

⁵ Dokulil, M. (1962). *Tvoření slov v češtině, 1. Teorie odvozování slov*. Nakladatelství Československé akademie věd

- g – knihovna -> knih-ovna
- h – bezmyšlenkovitý -> bez-myšlenk-ovit-(ý)
- i – ujařmit -> jařmit⁶
- j – darebný -> dareba

Dalším slovotvorným postupem je tvoření slov skládáním, tj. kompozicí. Tento proces spočívá v základovém slově vytvořeném pomocí dvou plně významových slov výchozích. Z pravidla se jedná o dvě slova, ale také lze najít skládání pomocí více slov (2a). Takto vytvořené slovo se poté skládá z předního členu, většinou se spojovací samohláskou -o- (ale nemusí se objevit ve všech případech (2b)), a zadního členu. Pro přesnější vyjádření kompozit, převezmu definici od Bozděchové⁷:

„Podstata k. spočívá ve vytváření nových, významově jednotných pojmenování ze dvou lexikálně samostatných celků, přičemž zároveň vzniká nový, samostatný lexikální význam celku.“

- (2) a – červenomodrobílý
- b – strojmistr

Posledním případem, který bych chtěla zmínit v této části je juxtaopozice. Tato metoda tvorby slov souvisí s tvořením kompozit, které ale vznikly pouze prostým sražením skladebního slovního spojení v jedno slovo (3a-b).

- (3) a – chvály + hodný -> chvályhodný
- b – práce + schopný -> práceschopný

⁶ Naše řeč, ročník 91 (2008), číslo 2, s. 80-95

⁷ Ivana Bozděchová (2017): KOMPOZICE. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny.

URL: <https://www.czechency.org/slovník/KOMPOZICE> (poslední přístup: 12. 4. 2020)

2.2 Výpůjčky

Výpůjčky, nebo je také může nazývat přejímky, lze dělit na fonologické, morfologické, slovotvorné, syntaktické, lexikální, sémantické, frazeologické a pragmatické⁸. Pro tuto bakalářskou práci jsou hlavním tématem výpůjčky lexikální. Tyto přejímky se začleňují do lexika pouze se základními změnami, kterými se je jazyk snaží adaptovat fonologickým, grafickým nebo gramatickým normám cílového jazyka. Podle děl od Dubědy⁹ a Štěpánové¹⁰ se fonologická adaptace dá rozdělit na různé typy, mezi které lze zařadit fonologickou aproximaci a grafickou výslovnost. Jedná se o nejfrekventovanější formy fonologické adaptace. Fonologická aproximace spočívá v přijetí původní zvukové podoby slova, ale s nahrazením cizích fonémů jejich domácími ekvivalenty. Dochází tedy k přiblížení zvukové formy slova do cílového jazyka (4a-b). Dalším typem adaptace, jak jsem již zmínila, je grafická výslovnost. Pro tuto formu adaptace je východiskem psaná podoba přejímaného slova, na kterou se aplikují pravidla výslovnosti cílového jazyka. U grafické výslovnosti se k původní fonologii slova již nepřihlíží (4c). Ráda bych zmínila jednu fonologickou adaptaci navíc, a to citátovou výslovnost. Tato forma fonologické adaptace umožňuje výslovnost výpůjčky jako je tomu ve zdrojovém jazyce a užívá se nejčastěji v citacích nebo u vlastních jmen. Bohužel citátová výslovnost může být nedokonalá, jejíž následek je poté mísení cizích a domácích fonetických prvků.

- (4) a. *Windows* -> *anglicky* [ˈwɪndəʊz] či [ˈwɪndəʊz] → *česky* [ˈvɪndôʊs]
b. *design* -> *anglicky* [dɪˈzaɪn], [dæˈzaɪn] → *česky* [ˈdɪzajɪn]
- v tomto případě dochází také k přemístění přízvuku
c. *developer* -> *angl.* [dɪˈveləpə], [dæˈveləpə] → *česky* [ˈdeveləpɛr]

Také bych ráda popsala fonologické změny odehrávající se ve španělském jazyce při přejímání slov z jazyka anglického. Pro tuto část budu čerpat ze studie Rodriga Gonzálese¹¹.

⁸ Bachmannová, J., Karlík, P., Nekula, M., & Pleskalová, J. (2002). *Encyklopedický slovník češtiny*. NLN nakladatelství Lidové noviny.

⁹ Duběda, T. (2018). "Fonologická adaptace anglicismů v kvantitativním pohledu". *Naše řeč* 5. Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky

¹⁰ Štěpánová, V. (2018). *Adaptační principy výslovnosti anglicismů v češtině z pohledu konceptu centra a periferie*. *Nová čeština doma a ve světě*, č. 2, s. 50–58

¹¹ Rodrigo González, F. (2017). *Variaciones fonológicas en el uso del anglicismo: panorama y revisión crítica*. *Revista Española de Lingüística* 47/2 (str. 99–133)

Jak jsem již naznačila, ani španělský jazyk se neubrání fonologickým změnám při přejímání cizích slov. Začneme se samohláskami, které se považují za nejvíce ovlivněné fonologickými změnami už z důvodu jejich odlišné výslovnosti v těchto jazycích. Důvodem je jejich počet, španělský jazyk obsahuje pět samohlásek a jazyk anglický dvanáct. Ve španělštině mají samohlásky obvykle stejnou kvalitu oproti anglickému jazyku, různé odlišnosti lze zpozorovat pouze v dialektech (například andaluský dialekt). Proto můžeme říci, že španělský jazyk je v tomto směru stabilnější než jazyk anglický, který ve fonologickém přepisu uznává různá provedení.

Co se týká fonologického přepisu souhlásek, v angličtině lze najít několik souhlásek, které ale ve standardním španělském jazyce neexistují jako například /j/ nebo na začátcích slova /h/. Další souhlásky jsou převedeny do španělského jazyka s několika fonetickými změnami, například u slova *vip* se <v> vyslovuje jako [b], tudíž jeho fonologický přepis je [bip].

Je velké množství fonologických změn při přejímání slova ze zdrojového jazyka do cílového, avšak v této práci se nebudeme zabývat pouze fonologickými změnami tudíž se zde jimi dále blíže nebudu zabývat. Ráda bych proto odkázala na studii Rodriga Gonzálese kde jsou všechny tyto fonologické změny vypsány.

V českém jazyce dělíme výpůjčky na historické (staré) a novodobé. Staré výpůjčky se již do českého lexika začlenili a adaptovali se podle norem fonologických, grafických i gramatických. Jsou to slova, u kterých již nepocítujeme jejich cizost. Opakem jsou pak výpůjčky novodobé, které se do lexika začlenili déle a zatím se nacházejí v procesu integrace. Jsou to slova, která zcela neodpovídají normám a cítíme jejich cizost při užívání.

Ve španělském jazyce stejně jako v jazyce českém dělíme výpůjčky na historické a novodobé, také můžeme najít i skupinu *extranjerismos* (v českém jazyce *cizí slova*), která se oproti novodobým výpůjčkám zatím nijak neadaptovala a nenachází se ani v procesu integrace.

Další dělení výpůjček, které je společné pro oba jazyky, je dělení na kulturní a dialektální. Kulturní výpůjčky jsou slova, která se mění v rámci dvou cizích jazyků (*aquarella* > *acuarela*). Tento typ výpůjčky má tři fáze začlenění do cílového lexika, jedná se o postup, který zahrnuje skupiny výpůjček výše uvedených:

1. Cizí slovo – tato fáze odpovídá skupině slov *extranjerismos*, kdy dané slovo se neadaptovalo do cílového jazyka a ani není v procesu integrace (*meeting*).

2. Novodobá výpůjčka – druhá fáze začlenění do lexika, kdy přejímka je v procesu integrace ale stále ji vnímáme jako cizí slovo, ale méně než u fáze první. Lze je také označit jako lexikální jednotky částečně přizpůsobené.¹²
3. Historická výpůjčka – třetí fáze, ve které je přejímka již adaptována podle norem cílového jazyka a je vnímána jako základní složka při formování lexika. Mohou nést také označení lexikální jednotky zcela zdomácnělé.¹³

Dialektální výpůjčky jsou ty, které probíhají mezi jazykem a nářečím. Dělíme je na další tři podskupiny:

1. Diatopické – jedná se o výpůjčky které se do jazyka zařazují na základě geografického rozšíření (*juerga* < *huelga*)
2. Diatechnické – výpůjčky odborných názvů které jsou představovány cílovému jazyku. Dnes už se některé z těchto výpůjček řadí mezi historické jako například *ordenador*.
3. Diastratické – přejímky spojené se socio-kulturní úrovní mluvčích daného jazyka.

Ráda bych také zmínila rozdělování výpůjček podle vybraných španělských děl, a to *Clasificación y analisis de prestamos del inglés en la prensa de España y México (1995)*¹⁴ a *El préstamo lingüístico en la actualidad. Los Anglicismos*¹⁵.

Ve své knize María F. Sánchez pro začátek používá rozdělení kontaktu podle Bloomfielda, který ho rozdělil na *contacto directo* a *contacto indirecto*. U přímého kontaktu dochází mezi lidmi mluvícími jiným jazykem, ale sdílejícími určité místo, ať už geografické nebo také sociální. Při tomto kontaktu dochází k ovlivnění cílového jazyka na lexikální úrovni a také dochází ke vzniku prvních z etap bilingvismu. Jedná se o kontakt ve větší míře orální. V případě kontaktu nepřímého, hovoříme o kontaktu mezi různými kulturami nebo většími skupinami lidí. Na rozdíl od přímého kontaktu, zde můžeme najít ovlivnění jazyka spíše povrchové a lze ho najít spíše ve psaných dokumentech.

¹² Karlík, P., Nekula, M., & Rusínová, Z. (2003). *Příruční mluvnice češtiny (Vydání druhé, opravené)*. Nakladatelství Lidové noviny.

¹³ Karlík, P., Nekula, M., & Rusínová, Z. (2003). *Příruční mluvnice češtiny (Vydání druhé, opravené)*. Nakladatelství Lidové noviny.

¹⁴ Sánchez, María F (1995)., *Clasificación y análisis de préstamos del inglés en la prensa de España y México*.

¹⁵ M.ª Auxiliadora Castillo Carballo (2006). *El préstamo lingüístico en la actualidad. Los Anglicismos*. Liceus, Servicios de Gestió

Pro účely této práce se budeme zabývat kontaktem přímým, vzhledem k tomu, že jej lze upozorovat na lexikální úrovni. V tomto případě můžeme najít ve knize *Clasificación y análisis de préstamos del inglés en la prensa de España y México (1995)* pojem *fenómeno de interferencia o trasferencia*, jehož podstata spočívá v ovlivňování jazyka lidmi, kteří ovládají více jak jen jeden jazyk. V tomto případě, u lidí, kteří znají dva a více jazyků, lze předpokládat, že dojde k mísení různých prvků z jednoho do jazyka druhého. Nicméně tomuto pojmenování se podle uvedených autorů dostalo velké kritiky, a tak v mnohých případech lze najít pojem *préstamo* neboli *výpůjčka*.

María F. Sánchez ve svém díle použila také definici od Maria Saly¹⁶, která dle mého názoru vystihuje podstatu výpůjček:

„Los fenómenos de interferencia consisten en la introducción de elementos extranjeros en los dominios estructurales superiores del idioma – fonología, morfología, sintaxis – y en algunas zonas del vocabulario...“

Jak jsme se mohli dočíst v této definici, výpůjčky mohou zasahovat do oblastí fonologie, morfologie a syntaktiky. Proto bych ráda doplnila citaci z knihy *Fundamentos de Lingüística Hispánica (1988)* od autorů D’Introno, Zamora a Guitart (str. 270):

„La interferencia sobre el léxico (que puede resultar también del contacto cultural) puede producir “préstamos“, la incorporación de palabras con modificaciones menores sólo morfológicas y fonológicas...Puede resultar también en un “calco“, cuando se toma el concepto de la otra lengua, y se traduce más o menos literalmente... Otra forma bastante común de interferencia en el léxico es el de la “trasferencia semántica“: una palabra adquiere significaos que originalmente no tenía, por influencia de los que tiene su equivalente en la otra lengua“

Z této definice lze tedy rozdělit vliv zdrojového jazyka na jazyk cílový, na tři typy: lexikální výpůjčky (5a – b), kalky (5c - d) a sémantické výpůjčky (5e – f)

¹⁶ Sala, Marius: *El problema de las lenguas en contacto* (1988, str. 18), citováno v Sánchez, María F.: *Clasificación y análisis de préstamos del inglés en la prensa de España y México* (1995, str. 19)

- (5) a – *fútbol*
b – *cloud*
c – *balonpié*
d – *rascacielos*
e – *ratón*
f – *nube*

Dalším dílem, ze kterého jsem čerpala informace je kniha *El préstamo lingüístico en la actualidad. Los Anglicismos*. Je zde představen další způsob rozdělování anglicismů ve španělském jazyce. Kniha se také nechala inspirovat rozdělováním anglicismů podle Bloomfielda. Rozděluje výpůjčky na *préstamo cultural*, *préstamo íntimo* a *préstamo dialectal*:

1. Kulturní výpůjčka (*Préstamo cultural*)

- Půjčování probíhá mezi jazyky stejné kulturní úrovně, typicky se týká odborných termínů či kulturálií

2. Vnitřní výpůjčka (*Préstamo íntimo*)

- Jedná se o kontakt dvou jazyků na stejném území, přičemž jeden z jazyků je nadřazený tomu druhému

3. Dialektální výpůjčky

- Jedná se o výpůjčku mezi různými varietami téhož jazyka
- Variety jazyka mohou být diatopické, distratické nebo diatechnické

Dále je také potřeba rozdělovat mezi *préstamo histórico* (*historickou výpůjčku*) a *préstamo reciente* (*novodobou výpůjčku*). Historickou výpůjčkou chápeme přejímku, která je přizpůsobená cílovému jazyku a už není brána jako cizí prvek. Výpůjčka novodobá se zatím nepřizpůsobila cílovému jazyku a lidé stále cítí její cizost.

2.3 Anglicismy

Co jsou to anglicismy? Lze najít velké množství definic, které se vztahují k tomuto pojmu. Já jsem si pro účel své bakalářské práce zvolila několik, které z mého pohledu společně

vystihují podstatu tohoto pojmu. Prvním zdrojem je *Real Academia Española* (RAE) a její slovníky *Academia Usual* (2001, 1992, 1925, 1884)¹⁷ jejichž definice jsou:

„Giro o modo de hablar propio de la lengua inglesa“

„Vocablo o giro de esta lengua empleado a otra“

„Empleo de vocablos o giros ingleses en distintos idiomas“

Dále jsem z RAE použila navíc slovník lingvistických termínů¹⁸, který nabízí další dodatečnou definici:

„Palabra, expresión o rasgo idiomático propios de la lengua inglesa que penetran en otra lengua“

Pokud shrneme tyto čtyři definice, můžeme říct, že pojem anglicismus je slovní obrat, slovní vyjádření nebo idiomatický znak anglického jazyka začleňovaný do jazyka jiného.

Dalším zdrojem je *Diccionario de uso del español* (1966), kde María Moliner jako svou definici uvádí:

„Palabra o expresión inglesa usada en otra lengua“

Jedná se o krátkou a stručnou definici, která shrnuje podstatu anglicismů. Může hlavně sloužit pro veřejnost, která nehledá odborné výklady. Opakem jsou pak definice odborné jako například v knize *El anglicismo en el español peninsular contemporáneo* (1980)¹⁹, kde Chris Pratt jako svou definici uvádí:

„Un anglicismo es un elemento lingüístico, o grupo de los mismos, que se emplea en el castellano peninsular contemporáneo y que tiene como étimo inmediato un modelo inglés“

¹⁷ Instituto de Investigación Rafael Lapesa de la Real Academia Española (2013): Mapa de diccionarios [en línea]. < <http://web.frl.es/ntllet> >

¹⁸ Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española, *Diccionario panhispánico de dudas*. Madrid: Santillana, 2005 <https://www.rae.es/dpd/ayuda/terminos-linguisticos>

¹⁹ Pratt, Ch. (1980). *El anglicismo en el español peninsular contemporáneo*. Gredos

Všechny tyto definice vystihují podstatu pojmu anglicismus, některé odborně a jiné spíše pro laiky. Jak jsem již uvedla v předchozím odstavci, lze najít velké množství definic které tuto skupinu výpůjček popisují, můžeme je vyhledat ve slovnících a také v knihách zabývajících se touto problematikou jako například *Panorama del anglicismo en español* (1999) jejímž autorem je Dalia Rodríguez Segura, nebo *Anglicismos léxicos en el español coloquial* (2000) od Juana Goméze Capuze.

2.3.1 Klasifikace anglicismů

Pro španělskou klasifikaci anglicismů budu vycházet z díla Mediny Lópeze²⁰. Dle tohoto autora se anglicismy ve španělském jazyce dělí na anglicismy lexikální a syntaktické. Anglicismy lexikální ovlivňují slovní zásobu přijímajícího jazyka a jsou lehce zpozorovatelné díky čemuž se tímto problémem zabývá hodně autorů.

Medina López rozdělil lexikální anglicismy na dva typy, podle četnosti užití a podle převzatých kritérií. Následující rozbor četnosti užití vyplývá z průzkumu Antonia Quilise v Madridu (1984)²¹:

1. Anglicismy běžně užívané všemi dotazovanými
 - *bar, champú, tenis, túnel, ...*
2. Anglicismy hodně užívané (užívané více jak polovinou dotazovaných)
 - Jedná se o anglicismy, které nejsou tak běžné a výjimkou není jejich záměna za španělské ekvivalenty
 - *Ping-pong (tenis de mesa), inflación (carestía), ...*
3. Anglicismy používané stejnou měrou jako slova domácí
 - Pojmy, které se vyskytují ve stejné nebo menší míře jako jejich španělské ekvivalenty
 - *grill (parrilla), handicap (obstáculo), water (retrete), ...*
4. Anglicismy málo používané
 - Anglicismy vyskytující se v malém počtu dotazovaných

²⁰ Medina López, J. (1996). *El anglicismo en el español actual*. Arco Libros.

²¹ Quilis, A. (1984, str. 413-422). „Anglicismos en el español de Madrid“, *Athlon. Satvra grammatica in honorem F. R. Adrados*

- *hall (vestíbulo), clown (payaso), coctelero (camarero), ...*

5. Anglicismy ojedinělé

- Jedná se o anglicismy jejichž využití lze najít pouze v několika případech
- *sandwiches (bocaditos), stock (saldo), reportero (comentarista), ...*

V knize můžeme najít další dva průzkumy, ale relevantní je pro nás pouze tento vzhledem k jeho realizaci v Madridu. Zbylé dva průzkumy se týkají Portorika a Mexika.

Další rozbor se řídí podle kritérií jiných autorů, v této knize lze vyhledat více analýz ale já jsem si pro účel této bakalářské práce vybrala analýzu podle Emilia Lorenza (1987)²²:

1. Doslovné anglicismy (*anglicismos crudos*)

- Jsou to přejímky, které si v cílovém jazyce ponechávají svou anglickou formu a v mnoha případech i svou fonologickou formu
- *Hobby, ticket, golf, club, ...*

2. Anglicismy ve fázi adaptace (*Anglicismus en período de aclimatación*)

- V tomto případě se grafická a fonetická forma slova adaptovala podle cílového jazyka
- *Fútbol, filme, ...*

3. Anglicismy kompletně asimilované (*Anglicismos totalmente asimilados*)

- Výpůjčky, které se zařadili do cílového jazyka před stoletími a jsou plně adaptované gramatickým a fonologickým normám španělštiny
- *Inglés, suéter, tenis*

4. Kalky

- Většinou k nim dochází v případech, kdy přijímající jazyk nezná pojmenovanou skutečnost
- *Relaciones públicas (public relations), trabajar duro (to work hard), ...*

5. Sémantické kalky

- Jedná se o slova, která již ve španělštině existovala, ale pro podobnost s anglickými slovy jim byl přiřazen další význam
- Ve španělském jazyce je lze také značit jako *parónimos*

²² Lorenzo, E. (1987, str. 71-79). „Anglicismos en la prensa“, *Primera reunión de Academias de la lengua Española sobre El lenguaje y los medios de comunicación*. Real Academia Española

- *Habilidad (competencia), héroe (protagonista), ...*

Podle Mediny Lópeze je potřeba pro správné pochopení rozeznávat prvotní etymon (*étimo último*) a bezprostřední etymon (*étimo inmediato*). *Étimo último* se zaměřuje na celkovou etymologii daného slova a *étimo inmediato* je jen zdrojový jazyk, ze kterého bylo dané slovo převzaté do jazyka cílového. Například španělské slovo *té*, které by mělo bezprostřední etymon (*étimo inmediato*) ve francouzštině (bylo by tedy posuzováno jako galicismus), můžeme z perspektivy prvotního etyma (*étimo último*) najít prvotní tvar až v čínském jazyce. Pro podrobnější rozčlenění anglicismů převezmu tabulku od Mediny Lópeze, který ji vytvořil na základě Chrise Pratta.

Tabulka č.1: Rozdělení anglicismů

<i>Anglicismos</i>			
<i>Léxicos</i>	<i>A) Univerbales</i>	<i>Anglicismos patentes</i>	
		<i>Anglicismos no patentes</i>	<i>Parónimos</i>
			<i>Voces trad.</i>
	<i>B) Multiverbales</i>	<i>Anglicismos compuestos bisustantivales</i>	
<i>Anglicismos compuestos univerbales</i>			
<i>Sintácticos</i>	<i>Se trata de estructuras más complejas. Pratt sólo dedica cuatro páginas a este apartado en las que señala:</i>		
	<ul style="list-style-type: none"> <i>a) La ampliación de uso de la estructura preexistente</i> <i>b) La innovación sintáctica</i> 		

Según Medina López (1980)

Jak jsem již upřesnila v předchozích odstavcích, anglicismy dělíme na lexikální a syntaktické. Nadále se budeme zatím věnovat anglicismům lexikálním. Jak je zřejmé z tabulky, lexikální anglicismy můžeme dělit dál na jednoslovné (*univerbales*), které jsou tvořeny pouze jedním slovem a rozlišujeme u nich, zda vykazují či ne klasickou anglickou ortografii (*el patente*). Jsou-li anglicismy ve své anglické formě bez žádné změny, ať už gramatické či

fonologické, řadíme je do skupiny zjevných anglicismů (*anglicismos patentes – hippy, ranking, ...*). V případě, že se anglicismus adaptoval podle norem španělského jazyka, zařadíme jej do skupiny anglicismů skrytých (*anglicismos no patentes*), které můžeme dál dělit na slova tradiční (*voces tradicionales*), kde dochází k sémantické změně, nebo na slova neologická (*voces neológicas*), kde při přejímání slova došlo k pravopisným změnám.

V případě, že anglicismus obsahuje více než jedno slovo, mluvíme o lexikálním anglicismu víceslovném (*multiverbal*). Tato skupina se opět dál dělí na dvě podskupiny, složené anglicismy dvousubstantivní (*anglicismos compuestos bisustantivales*), u kterých při překladu do cílového jazyka je potřeba použít více než jedno slovo (*ciudad dormitorio, sector carretera, cine club, ...*), a složené anglicismy jednoslovné (*anglicismos compuestos univerbales*), kde pro přeložení anglické přejímky je zapotřebí pouze jednoho složeného slova (*rascacielos, cortacésped, ...*).

Dalším typem přejímek z anglického jazyka jsou anglicismy syntaktické. Zde již nebudeme rozlišovat, jestli se jedná o jazykový kontakt přímý nebo nepřímý. Tento typ anglicismů zasahuje do syntaxe a morfolgie cílového jazyka. Vzhledem ke skutečnosti, že gramatika má pevnější pravidla, než tomu je u slovní zásoby, můžeme říct, že výskyt syntaktických anglicismů není tak častý jako u anglicismů lexikálních. Medina López ve své knize upozorňuje na skutečnost, kdy u anglicismů syntaktických nemusí jít zcela o inovaci v syntaxi cílového jazyka, nýbrž může se jednat o rozšíření již existujících gramatických pravidel.

Jako první příklad, Medina López uvádí užití trpného rodu ve španělském jazyce. Rozděluje tuto skupinu na dvě podskupiny. První podskupinou je užívání trpného rodu za pomoci slovesa *ser* a participia (6a) a druhou podskupinou je tvoření trpného rodu pomocí struktury *estar + siendo + participium* (6b). Avšak u tohoto druhého příkladu zmiňuje rozpor mezi různými autory, kteří tuto formu přisuzují ovlivňování španělského jazyka latinou. Trpným rodem se ve své knize také zabývá Chris Pratt, který klasický trpný rod přiřazuje k rozšíření syntaxe španělského jazyka a strukturu *estar siendo* pak přiřazuje k syntaktickým inovacím.

Dalším příkladem je užívání sloves s různými předložkami. Tato problematika spíše ovlivňuje chybnou interpretaci, anglické užívání předložek se slovesy ve španělském jazyce existuje, ale chyby se poté vyskytují v jejich španělských překladech. V případě sloves, Medina López a Chris Pratt také zmiňují problematiku s pomocným slovesem *haber* a jeho spojením s adverbium a s participiem (6c). I když je tato struktura uznána, v poslední době se na ní ale projevuje vliv anglického jazyka. Existují však výjimky, u kterých je tato struktura nezbytná

(6d). Chris Pratt ve své knize uvádí další dva způsoby užití předložek podle anglické gramatiky, které ale přisuzuje jen k syntaktickým inovacím. Prvním způsobem je užívání předložek za účelem přetváření přechodných sloves na slovesa nepřechodná (6e). Dalším způsobem je poté užívání neobvyklých předložek ve větách časových (6f).

Nadcházející příklad se týká užívání příslovcí, která vznikla na základě vlivu anglického jazyka. Medina López jako příklad uvádí příslovce *inmediatamente*, které je užíváno stejně jako anglické *immediately* (6g), namísto jeho ekvivalentu ve španělštině *tan pronto como* nebo *en el momento que*. Stejný vliv anglického jazyka se vyskytuje i v jiných strukturách, například *otras palabras*, v tomto případě se užívá oproti jeho ekvivalentu *dicho de otro modo*.

Ovlivněná anglickým jazykem jsou i spojení sloves s předložkami. Ve španělském jazyce lze kombinovat různá slovesa s různými předložkami, ale nelze použít všechny kombinace, které dané slovní druhy nabízejí. Vliv angličtiny tedy můžeme najít v chybných překladech kde ve zdrojovém jazyce je užívána předložka se slovesem, ale kombinace těchto dvou v cílovém jazyce není (6h). Také existují případy, kdy v cílovém jazyce díky vlivu anglického jazyka předložky vymizí (6i). Chris Pratt ve své knize ve spojení s předložkami uvádí navíc příklad, kdy tato syntaktická vypůjčená vazba může vést k zeugmatu (spřežení vazeb). Tento jev spočívá ve výpustce jedné z vazeb, vzhledem k překladu pomocí kalku, podstatné jméno vypadne ale předložka zůstává (6j).

Posledním příkladem, který Medina López ve své knize uvádí je tvoření množného čísla. Anglický jazyk, vzhledem k tomu že se nejedná o jazyk románský, má rozdílné formy plurálu, než je tomu tak u jazyka španělského. Také záleží na stupni adaptace podle norem cílového jazyka, avšak ne všechny anglicismy jsou na stejné úrovni což vede k rozdílnému výsledku. Můžeme najít také případy, kdy se anglicismus stále neadaptoval ve španělském jazyce, a tak jeho forma množného čísla je psána tučně nebo v kurzívě (6k-1).

(6) a – *fue dado*

b – *estaba siendo investigando*

c – *había más que tres veces duplicado*

d – *Creo que ha claramente comprendido el problema.*²³

e – *pedir por*

f – *No le había visto po run año. / No le había visto desde hacía un año.*

²³ Trup, Jaroslav a Šoltys, J. (2009, str. 283-300) „*El elemento inglés en el léxico español: ¿factor positivo o negativo?*“; *Lengua, historia e identidad Sprache, Geschichte und Identität*

g – *Se acordó que inmediatamente...*

h – *consistir de (consist of)*

i – *esta manera (this way) / De esta manera*

j – *Preparación para y realización de la guerra. / Preparación de la guerra y realización de la misma.*

k – *búnker, búnkers, búnkeres*

l – *pub, pubs*

Těmito příklady disponuje ve své knize Medina López, avšak Chris Pratt ve své knize uvádí mnohem více příkladů v části, která se zabývá syntaktickými inovacemi. Ráda bych zmínila tři příklady navíc. První z nich se týká přístavku. Vlivem anglického jazyka se v jazyce španělském začíná objevovat nadužívání neurčitého členu v apozicích (7a). Druhý příklad odpovídá vlivu angličtiny v případech, kdy se nahrazují vztažná zájmena pouze výrazem *que* (7b). Posledním příkladem je umístění doplňku před přídavným jménem ve větě se slovesem *hacer* (7c)

(7) a – *El alcalde de Zalamea, **una** comedia de Calderón. / El alcalde de Zalamea, comedia de Calderón.*

b – *Es por esa razón **que** he consentido. / Es por es razón por la que he consentido.*

c – *Señora, haga **su hogar** comfortable. / Señora haga comfortable su hogar.*

Jak jsem již zmínila, Chris Pratt ve své knize také rozděluje syntaktické anglicismy na skupinu, která ovlivňuje vazby, které ve španělském jazyce již existovaly a skupinu syntaktických inovací. V případě této druhé skupiny, jeho kniha obsahuje více příkladů, než je tomu tak u Mediny López. Z tohoto důvodu bych ráda na závěr citovala shrnutí syntaktických anglicismů, právě z knihy Chrise Pratta (str. 210):

„La influnecia sintáctica más importante parece repercutir en el mayor empleo y aplicación de las estructuras preexistentes. Se pueden comparar estas innovaciones con las repercusiones de los anglicismos patentes, que tendían a introducir más bien nuevas distribuciones ortográficas que grafías y demás pautas totalmente nuevas.“

3 Praktická část

V této části své bakalářské práce se budu věnovat konkrétním příkladům neologismů, které jsem vyhledávala v internetových novinových článcích v rozmezí od roku 2016 do roku 2020. Jako první způsob vyhledávání neologismů ve španělském jazyce jsem zvolila čtení článků a vyhledávání paralelních zpráv i v jazyce českém. Za účelem získání podobných vzorků jsem se zaměřila na deníky, které si vzájemně obsahem a kvalitou odpovídají: *Hospodářské noviny*, *El País*, *Novinky.cz*, *El Mundo*. Cílem měla být analýza hlavně kvalitativní – zjistit, do jaké míry se anglicismy používají a zda se preferují před domácími slovy.

Bohužel se jedná o velmi zdlouhavý a neproduktivní způsob, díky kterému jsem v článcích nacházela nepatrné množství výpůjček. Z tohoto důvodu jsem dospěla k úvaze, že každý z autorů má možnost použít jen minimum cizích slov na každý článek což pro analýzy nemá vypovídající hodnotu.

Nicméně za pomoci slovníku RAE²⁴ a korpusu CORPES XXI²⁵ jsem několik neologismů tímto způsobem našla a provedla analýzu nalezených slov za pomoci Českého národního korpusu a vyhledávače WaG²⁶.

Další metodou vyhledávání anglicismů v internetových článcích jsem zvolila přístup opačný, za použití Banco de neologismos²⁷ jsem hledala neologismy ve španělském lexiku pro daný rok a vybrané vzorky jsem vyhledávala na stránkách daných deníků. V případě lexika českého, jsem použila Neomat na stránkách Ústavu pro jazyk český²⁸, kde jsem, obdobně jak u předchozí stránky, nastavila parametry týkající se pouze roku a výsledky jsem vyhledávala postupně v českých internetových denících. Tento způsob analýzy je účinnější než předešlý,

²⁴ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Diccionario de la lengua española, 23.^a ed., [versión 23.3 en línea]. <https://dle.rae.es>

²⁵ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORPES XXI) [en línea]. Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES). <http://www.rae.es>

²⁶ Tomáš Machálek (2019): Word at a Glance – a Customizable Word Profile Aggregator. In: Proceedings of the CLARIN Annual Conference 2019

²⁷

https://cvc.cervantes.es/lengua/banco_neologismos/resultados.asp?idioma=Espa%F1ol&anno=2014&radioIdiom a=Espa%F1ol&anios=2014&txtbusqueda=&CG=&Tipus=&Asp_tip=&txtFont=&Font=

²⁸ Databáze excerptního materiálu Neomat (2015) [online]. Verze 3.0. Praha: Oddělení současné lexikologie a lexikografie Ústavu pro jazyk český AV ČR. Cit. 2020-04-20. <<http://neologismy.cz/>>.

hlavně kvůli skutečnosti že se jedná o podstatně rychlejší způsob, při kterém lze vyhledat větší množství dat.

3.1 Postup analýzy

Jak jsem již uvedla, první metoda spočívala ve čtení internetových článků a hledání anglicismů v textu. U každého slova ve španělských člancích jsem si ověřovala původ přes slovník na stránkách RAE. Druhá metoda spočívala ve vyhledávání anglicismů na stránkách Banco de neologismos a Ústav pro jazyk český a jejich následném hledání v daných denících. Pro získání údajů IMP (instance per million words) jsem používala CORPES XXI a stránky Českého národního korpusu a vyhledávače WaG. Ve španělském korpusu jsem zadávala jednotná kritéria pro všechna slova (do kolonky Lema jsem zadala slovo, které jsem chtěla vyhledat) a pro další kritéria jsem si otevřela i subcorpus. Zde jsem zadala vyhledávání ve psaném tisku. Co se týká vyhledávání za pomoci korpusu WaG, zde jsem nemusela zadávat speciální kritéria, pouze jsem zadala heslo, které jsem chtěla vyhledat a pak jsem si jen na stránce našla údaje pro mou práci relevantní. Za pomoci grafu, který se na stránkách objeví hned po zadání hesla jsem získala informace o imp v tisku a magazínech; dále pak stránka nabízí velké množství dat a grafů. Pro srovnání jsem u některých výrazů používala graf četnosti užití v průběhu let. Bohužel tyto informace nebylo možné obdržet u všech výrazů, jelikož v některých případech tyto informace korpusy neuváděly. Dále jsem vyhledávala ekvivalenty uvedených výrazů v cílovém jazyce pomocí databáze Treq²⁹ nebo pomocí Českého národního korpusu, kde jsem používala korpusy Araneum Hispanicum Maius pro jazyk španělský a pro jazyk český jsem používala Araneum Bohemicum Maximum nebo syn2006pub speciálně pro publicistické články. Na konci každého popisu analýzy daného výrazu, jsem také vyhledávala první užití anglicismu jak ve španělském, tak českém lexiku. Ne vždy jsem mohla použít kritéria pro omezení vyhledávání pouze na publicistické články vzhledem k malému počtu výskytů, ale pokaždé jsem uvedla v popisu analýzy. Na průzkum prvních výskytů jsem

²⁹ Vavřín, M. – Rosen, A.: Treq. FF UK. Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://treq.korpus.cz>

Škrabal, M. – Vavřín, M. (2017): Databáze překladových ekvivalentů Treq. Časopis pro moderní filologii 99 (2), s. 245–260.

používala korpus CDH³⁰ pro španělský jazyk a pro český jazyk jsem používala již zmíněný korpus syn2006pub.

Bohužel se mi nepodařilo najít paralelní internetové články, jelikož v případě, když jsem našla článek pojednávající o stejné události, nikdy jsem nenašla anglicismy, které by byli součástí obou textů.

3.1.1 Analýza

1. Výraz Web

Tímto výrazem se odkazujeme na celosvětovou soustavu dokumentů dostupných na internetu. Anglicismus *web*, jako mezinárodně používané slovo, tedy tzv. internacionalismus, je přítomno jak v českém, tak i španělském lexiku.:

- (8) a. *...pero no hay constancia de que ni ella ni nadie de su campaña le dieran pábulo, según la **web** de política Factcheck.org.*
- b. *...a opět jste ji mohli sledovat on-line i na **webu** Hospodářských novin.*

Co se týče jeho výskytu v novinových článcích, údaje na CORPES XXI uvádějí, že ve španělštině je frekvence ipm (instance per million words) tohoto slova ve psaných článcích 53,06 a v českém korpusu 70,93. Dle těchto čísel lze vyvodit, že anglicismus *web* je používaný více v českém tisku. V českém jazyce lze použít ekvivalenty jako *internetová stránka* nebo pouze *stránka* jejichž imp na stránkách KonText za užití korpusu Araneum Bohemicum Maximum je 0,06. Ve španělském jazyce je ekvivalentem k této přejímce výraz *página* nebo *página de internet*. Četnost toho ekvivalentu jsem ověřila na stejných stránkách jako v případě českého ekvivalentu, ale za užití korpusu Araneum Hispanicum Maius, kde jsem našla imp 1,09. V obou jazycích je užívána ve větší míře anglická přejímka. Ve španělském jazyce tuto výpůjčku můžeme najít spolu s jejími deriváty jako například *webcam*, *webblog* nebo *website*. V českém jazyce je nejčastěji používána ve své základní podobě *web*, ale také lze vyhledat její derivace jako například *webhosting* nebo *webdesign* dále pak není výjimkou skloňování této

³⁰ Instituto de Investigación Rafael Lapesa de la Real Academia Española (2013): Corpus del Nuevo diccionario histórico (CDH) [en línea]. <http://web.frl.es/CNDHE>

přejímky (*webový, webová*). Za zmínku stojí rovněž to, že substantivum *web* je v češtině zařazeno do jmen rodu mužského, zatímco španělština preferuje rod ženský. Zajímavá je také skutečnost, že v obou jazycích nedochází k pravopisné adaptaci.

Výraz *web* se ve španělském lexiku podle corpusu CDH vyskytlo už v roce 1844, a to ve venezuelské vědecké próze. Ve Španělsku se první výskyt datuje k roku 1896 a to v díle *Compendio de la flora española. Estudio especial e las plantas critógamas y fanerógamas indígenas y exóticas que tienen aplicación a la medicina, agricultura, industria y horticultura* od autora Lázaro E Ibiza, Blas (1896). Samozřejmě se tento výskyt týká výrazu *web* v jiném původním významu. V případě českého lexika, první výskyt podle korpusu *syn2006pub*³¹ je v roce 1992 a to v deníku *Mladá fronta DNES*.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	70,93	<ul style="list-style-type: none"> • internetová stránka • <i>stránka</i> • <i>stránky</i> 	0,06	<i>webový, webovský</i>	<i>web</i> (m.)	<i>webhosting, webdesign</i>
španěl.	53,06	<ul style="list-style-type: none"> • <i>página</i> • página de internet 	1,09		<i>la web</i> (f.) <i>webs</i> (pl.)	<i>webcam, webblog, website</i>

- (9)
- a. ...*para acceder al contenido de la **página** era necesario conocer...*
 - b. ...*la publicación en una **página de internet** de un enlace a...*
 - c. ...*nenabízí svůj **webovský** prohlížeč Internet Explorer zadarmo...*
 - d. ...*se puede acceder a **la web** de la Fundación...*
 - e. ...*připravuje se také **internetová stránka** a další prezentace...*

³¹ Čermák, F. – Doležalová-Spoustová, D. – Hlaváčová, J. – Hnátková, M. – Jelínek, T. – Kocck, J. – Kopřivová, M. – Křen, M. – Novotná, R. – Petkevič, V. – Schmiedtová, V. – Skoumalová, H. – Šulc, M. – Velíšek, Z.: SYN2006PUB: korpus psané publicistiky. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2006. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

2. Výraz E-mail

Slovo *e-mail* neboli *elektronická* pošta je slovo převzaté z angličtiny a v obou jazycích jej můžeme najít v jeho nepozměněné formě. Výraz *e-mail* odkazuje na způsob odesílání a přijímání zpráv přes internet. Stejně jako tomu bylo u předchozího výrazu, mluvíme znovu o tzv. internacionalismu:

- (10) a. ...*usó su e-mail* privado cuando era gobernador...
- b. ...*že existuje zázračný lék anebo e-maily*, které vypadají...

Podle údajů na CORPES XXI je ipm 1,07 a v českém korpusu 4,3. Opět jako v předchozím příkladu, neologismus email je užíván více v českém tisku. U tohoto slova je také možné za pomoci těchto korpusů vyhledat i četnost užití v čase, kdy ipm ve španělském jazyce v období od roku 2011 do roku 2015 bylo 1,32 a imp v českém jazyce ve stejném období 1,605. Zvolila jsem toto období, jelikož Český národní korpus bohužel nenabízel data novější. Ekvivalentem v češtině je *elektronická pošta* či *dopis*. Jejich užití jsem zkontrolovala na stránkách KonTextu a korpusu Araneum Bohemium Maximum a imp u *elektronická pošta* je 0,34, v druhém případě tedy u ekvivalentu *elektronický dopis* je imp 0,05. Dále můžeme najít v českém lexiku různé tvary této přejímky, například *emailing*, *emailovat* nebo její skloňovaný tvar *emailový*. Nejčastější tvar ale zůstává ten základní, *email*. Také můžeme vidět, že některé tvary užívané v českém jazyce postrádají pomlčku. Ve španělském jazyce je ekvivalentem k této přejímce výraz *correo electrónico*. Četnost toho ekvivalentu jsem hledala na stejných stránkách, ale za použití korpusu Araneum Hispanicum Maius a výsledkem je imp 38,53. Bohužel na těchto stránkách za užití tohoto rozsáhlého korpusu nelze omezit hledání pouze na publicistiku, díky čemuž nelze určit přesný počet vzorku který by byl potřeba pro účel této práce. Ve španělském lexiku také můžeme najít různé tvary této přejímky, například *emailing* nebo *emailManager*. V případě množného čísla je častější tvar *emails* než *emailes*. Stejně jako tomu bylo u českých tvarů tohoto slova, můžeme vidět, že některé tvary postrádají pomlčku. Tato přejímka se podle španělského korpusu CDH vyskytuje v jejím lexiku na území Španělska od roku 1998 a odkazuje na elektronickou poštu. V českém jazyce jsou výskyty této přejímky dřívější, počátky užití v publicistice již v roce 1991 a to v *Lidových novinách*.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	4,3	<ul style="list-style-type: none"> • <i>elektronická pošta</i> • <i>elektronický dopis</i> 	0,34 0,05	<i>emailing, emailovat</i>	<i>e-mail</i> (m.) <i>e-mails</i> (pl.)	---
španěl.	0,82	<ul style="list-style-type: none"> • <i>correo electrónico</i> 	38,53	<i>emailing</i>	<i>el e-mail</i> (m.) <i>e-mails</i> (pl.)	<i>emailManager</i>

- (11) a. ...*připravuje se také **elektronická pošta** a velmi populární...*
b. ...*cómo enviar el **correo electrónico** con animaciones...*
c. ...*proto je potřeba **emailovat** a dožadovat se...*
d. ...*consecuencia de los e-mails que está recibiendo...*

3. Výraz Robot

Tento výraz se týká zařízení automaticky reagující na podněty okolí a současně na toto okolí zpětně působící. Etymologie slova *robot* je obzvláště zajímavá, pokud vezmeme v potaz, že do španělského lexika bylo slovo přejato z jazyka anglického a do tohoto lexika bylo začleněno z jazyka českého.

- (12) a. ...*ha empezado a usar **robots** capaces de abrir y cerrar puertas...*
b. ...*ulehčující digitalizaci, automatizaci a konektivitu strojů, **robotů** a moderních dopravních řešení včetně autonomních vozidel...*

Co se týká analýzy, údaje na CORPES XXI uvádějí, že imp je 8,29 zatímco na českém korpusu je 17,9 imp. Dle grafů uvedených na těchto stránkách lze zpozorovat že postupem času se toto slovo začleňuje do článku na internetu s větší mírou, než tomu bylo kdysi. V českém jazyce lze zpozorovat začínající a nepřetržitý růst od roku 2012. Ve španělském jazyce pak zpozorovat že velký nárůst imp začal v období od roku 2016 do roku 2020. Ve španělském jazyce můžeme najít jako ekvivalent výraz *autómata*. Imp tohoto výrazu za použití CORPES XXI je 0,82 a díky tomu lze říct že přejímka z anglického jazyka *robot* je užívána ve větší míře než její ekvivalent v jazyce cílovém. Ve španělském lexiku lze najít deriváty jako *microrobot* nebo *niño-robot*. Zajímavostí může být skutečnost, že množný tvar *robots* je užívanější než

základní tvar *robot*. V lexiku českém jej můžeme najít plně adaptované podle českých norem, už z důvodu jeho původu. První výskyt v českém lexiku v publicistice lze najít v roce 1990 v *Informačním servise, č.2 1990*, druhým výskytem jsou opět *Lidové noviny*. Bohužel tento korpus zahrnuje data, která začínají až v r. 1989, z tohoto důvodu jsme nezískali informace z předchozích let, ale dá se předpokládat, že se toto slovo v publicistických textech vyskytovalo už dříve. Ve španělském lexiku najdeme první výskyt v 1946 v díle *Neologismos, arcaísmos y sinónimos en pláticos de ingenieros* od autora Estaban Terradas (1946)

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	17,9	---	---	<i>robotické</i>	<i>robot</i> (m.)	---
španěl.	8,29	• <i>autómata</i>	0,82	---	<i>robot</i> (f.) <i>robots</i> (pl.)	<i>microrobot</i> , <i>niño-robot</i>

- (13) a. ...*personas y convertirlos en autómatas fanatizados*
 b. ...*la construcción del microrobot fue una...*
 c. ...*niño-robot con cuerpo biomético...*
 d. ...*průzkumné robotické vozítko...*

4. Výraz Doping

Významem slova doping může být nedovolené užívání látek stimulačních zvyšování tělesné zdatnosti. V textech můžeme najít slovo *antidopaje*, ale za účelem kvalitního rozboru jsem analyzovala slovo *doping* a *dopaje*:

- (14) a. ...*la agencia antidopaje china comunicó al Comité Olímpico Internacional...*
 b. ...*kauza se táhne od roku 2015, kdy se mapoval systematický doping...*

U celého slova *antidopaje* jsem zjistila výskyty jen na CORPES XXI, na českém národním korpusu jsem nenašla žádné výsledky, proto jsem udělala analýzu těchto slov bez předpony *anti-*. Údaje v českém korpusu uvádí že imp slova *doping* v denících je 8,66, zatímco stránky CORPES XXI uvádí imp slova *dopaje* je 5,51. Imp u slova *doping* ve španělském

jazyce je 0,31. Na těchto stránkách lze také upozornit pokles četnosti užití slov *doping* a *dopaje*. Ve španělském lexiku jsem bohužel nenašla deriváty této přejímky, můžeme vyhledat pouze užití množného čísla *dopajes*. V českém lexiku lze najít jeho tvar přídavného jména *dopingové* nebo adverbia *dopingově*. V českém jazyce můžeme vidět užívání této přejímky v jejím původním tvaru bez žádných gramatických změn. První výskyt přejímky *doping* v českém lexiku lze najít v roce 1991 v *Lidových novinách*, č.86. Ve španělském lexiku je první výskyt datován roku 1989 v *Control de dopaje en fútbol* od Real Federación Española de Fútbol (1989).

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	8,66	---	---	<i>Dopingové, dopingově</i>	<i>doping</i> (m.)	---
španěl.	0,31	• <i>dopaje</i>	5,51	---	<i>el doping</i> (m.) <i>los dopajes</i> (pl)	---

- (15) a. ...*takto dopingově skandální rok zaznamenal*...
 b. ...*pozitivní výsledek dopingové zkoušky u závodnic*...

5. Výraz Superliga

Dalším slovem je *superliga*, jedná se o sportovní výraz, který se objevuje ve spoustě jazycích a jeho významem je nejvyšší soutěž pořádaná národními sportovními svazy, zpravidla s mezinárodní účastí.

- (16) a. ...*la Superliga china de fútbol se ha visto afectada por la decisión*...
 b. ...*se Superligou by se hvězdy mohly vytratit z Evropy*...

V tomto případě je tvar tohoto slova stejný jak pro španělský, tak český jazyk. V CORPES XXI jsem našla imp 0,16 a v českém národním korpusu je imp v magazínech a novinových článcích 0,53. Stejně jako v předchozích případech se anglicismus používá více v českém jazyce. Co se týká četnosti v letech, v obou jazycích má užití tendenci stoupat, nicméně v českém jazyce začleňování stoupá až od roku 2011 jelikož mezi lety 2004 a 2011 aplikování do internetových článků klesalo. Ve španělském lexiku lze vyhledat jen dva tvary

této přejímky, základní tvar a tvar množného čísla *superligas*. V českém lexiku můžeme najít v korpusu Araneum Bohemicum Maximum pouze jedno lema (s patřičným skloňováním), a to základní tvar *superliga*, jehož první výskyt najdeme v roce 1991 v *Lidových Novinách* č. 273. První výskyt ve španělském jazyce najdeme za pomoci korpusu CDH v roce 1982 v časopise ABC 4/10/1982.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	0,53	---	---	---	<i>superliga</i> (f.)	---
španěl.	0,16	---	---		<i>la superliga</i> (f.) <i>las superligas</i> (pl.)	---

- (17) a. ...*donde ganó cinco **Superligas** y tres...*
 b. ...*hrát zápasy v **Superlize** i následné domácí...*

6. Výraz Club

V tomto příkladu z internetových deníků je slovo *club* což znamená spolek nebo sdružení lidí se společným zájmem. Opět lze toto slovo najít v korpusech beze změny v obou jazycích, avšak v českém jazyce jsem analyzovala český ekvivalent *klub*, jelikož při zadání hesla *club* jsem nacházela pouze součásti jen vlastních jmen.

- (18) a. ...*y quienes abogan por dar marcha atrás y permanecer en el **club** europeo...*
 b. ...*podle předsedy poslaneckého **klubu** starostů Jana Farského padlo i to...*

Výraz *klub* jsem vyhledávala za pomoci korpusu WaG a výsledné imp je 386,07. Imp v českých korpusech u výrazu *club* je 24,39, ale jak jsem již uvedla, jedná se části vlastních jmen. Podle dat na CORPES XXI, imp je 82,98 a vzhledem ke stejnému tvaru přejímky ve španělském jazyce, nemusíme stanovit její ekvivalent. Ve španělském lexiku lze vyhledat na stránkách Banco de neologismus derivát *motoclub*, *clubestudiantes* nebo *clubhouse*. V českém lexiku za pomoci korpusu Treq můžeme najít derivát *sportovní klub*. V případě dalších tvarů či slovních druhů odvozených od přejímky *klub*, můžeme najít přídatná jména *klubové* nebo

klubovní a podstatná jména *klubovna* nebo *klubík*. První výskyty ve španělštině lze datovat už v roce 1578 od autora San Juan de la Cruz v díle *Mis almuerzos con gente importante* (1970 Pemán) avšak v případě publicistiky můžeme najít první výskyt v roce 1991 od autora Enrique Ortega Martínez v díle *La dirección publicitaria* (1995). V českém lexiku najdeme první výskyt v roce 1989 v *Informačním servise č.14/1989*.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	24,39	• klub	386,07	<i>klubové, klubovní</i>	<i>klub</i> (m.) <i>kluby</i> (pl.)	<i>Klubovna, klubík</i>
španěl.	82,98	---	---	---	<i>el club</i> (m.) <i>clubs</i> (pl.) <i>clubes</i> (pl.)	<i>Motoclub, clubestudiantes, clubhouse</i>

- (19) a. ...*indica el nombre del **motoclub** a que pertenece...*
 b. ...*celebran en el **clubhouse** de los visitantes en...*
 c. ...*leč historicky slavná **klubovna** postavená v...*
 d. ...*hiphopový **klubík** na Novovysočanské...*

7. Výraz Afterparty

Prvním slovem je *afterparty*, které se užívá v obou jazycích ve své původní podobě. Význam tohoto výrazu můžeme definovat jako setkání lidí konající se po jiné, větší kulturní akci:

- (20) a. ...*cuando termines la cerrera, con el '**after-party**' todavía más...*
 b. ...*před odchodem na **afterparty** prozradil, že se do důchodu nechystá...*

Tento výraz se užívá v obou jazycích ve své původní podobě. Bohužel na CORPES XXI se mi ipm neposkytl žádné výsledky, a z toho důvodu jsem porovnávala výskyt přejímky v Českém národním korpusu za užití KonTextu pro oba dva jazyky. Použila jsem corpus

Araneum Hispanicum Maius³² kde se mi podařilo dohled ipm 0,03. Pro vyhledávání v české slovní zásobě jsem užila Araneum Bohemicum Maximum³³ a je výsledkem je imp 0,97. Pro český jazyk můžeme vyhledat ekvivalent *večírek* a pro jazyk španělský dohledáme *fiesta de después*. U ekvivalentu v českém jazyce můžeme najít imp 22,57, ale bohužel ve španělštině jsem imp nenašla. První výskyt anglicismu *afterparty* v českém lexiku najdeme v roce 1999 v *Mladé frontě DNES 7.5.1999*. První výskyt v lexiku španělském jsem hledala opět za pomoci korpusu Araneum Hispanicum Maius, kde jsem byla schopna vyhledat první výskyt v roce 2013. Bohužel v žádném dalším korpusu, které užívám pro tuto analýzu jsem nenašla více informací.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	0,97	• <i>večírek</i>	22,57	---	<i>afterparty</i> (f.)	---
španěl.	0,03	• <i>fiesta de después</i>	---	---	<i>La afterparty</i> (f.) <i>webs</i> (pl.)	---

- (21) a. ...na závěrečném *večírku* by si musela vzít...
b. ...es la *fiesta de después* del show de...

8. Výraz Airbag

Dalším výrazem je přejímka *airbag* jejíž významem je automatický nafukovací bezpečnostní vak v přední části automobilu chránící cestující při nárazu:

- (22) a. ...control de velocidad activo y el novedoso *airbag* entre asientos delanteros...
b. ...fungují na podobném principu jako *airbagy* a během dopravní nehody...

³² Benko, V.: Araneum Hispanicum Maius, verze 15.04. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

³³ Benko, V.: Araneum Bohemicum Maximum, verze 15.04. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Podle dat na CORPES XXI je imp této přejímky ve španělském jazyce 0,85. V jazyce českém podle dat na vyhledávači WaG je imp 2,92. Oproti předchozímu příkladu se mi podařilo vyhledat španělský ekvivalent, kterým je *bolsa de aire*, u něhož je imp 0,36. Tento údaj je z vyhledávače KonText jelikož na CORPES XXI vyhledávání neuspělo. Ve španělském jazyce máme možnost najít také některé deriváty jako *airbag de techo*, *chaleco-airbag* nebo *airbagRecuperación*, v případě dalších tvarů můžeme najít jen tvar množného čísla *airbags*. Co se týká českého jazyka, ekvivalentem pro výraz *airbag* je *bezpečnostní nafukovací vak*, jehož imp jsem nemohla stanovit z důvodu nízkého počtu výskytů. Využila opět vyhledávač KonText, kde jsem za použití korpusu Araneum Bohemicum Maximum našla pouze 3 výskyty. V případě derivátů v jazyce českém, můžeme najít skloňování této přejímky na *airbagový* nebo lze najít i přídavné jméno *airbagovitý*. Dle těchto dat můžeme stanovit, že přejímka z anglického jazyka je četněji užívána než jeho ekvivalent v daném jazyce. První výskyt této výpůjčky ve španělském lexiku dohledáme v roce 1994 v deníku *El Mundo* 4.5.1994 v sekci Ecología a autorem článku byl Pedro J. Ramírez, nicméně tento výskyt jsem našla až po upravení vyhledávání, které jsem měla omezené jen na publicistiku, která nezobrazovala žádné výsledky. V českém lexiku dohledáme první výskyt v roce 1992 a to opět v *Lidových novinách* č.205/1992.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	2,92	• <i>Bezpečnostní nafukovací vak</i>	---	<i>airbagový, airbagovitý</i>	<i>airbag</i> (m.)	---
španěl.	0,85	• <i>bolsa de aire</i>	0,36		<i>el airbag</i> (m.) <i>airbags</i> (pl.)	<i>Airbag de techo, chaleco-airbag</i>

- (23) a. ... *de acuerdo en que las bolsas de aire son seguras y que pueden proteger...*
 b. ... *reaccionan y el airbag de techo lateral se infla...*
 c. ...s cílem zlepšit *airbagový* software každé prodané...
 d. ... *spustil automatický nafukovací bezpečnostní vak v přední části automobilu*

9. Výraz Barbecue

Významem této přejímky je jídlo připravené na roštu nebo stravovací zařízení, kde se jídlo připravuje na roštu nebo rožni:

- (24) a. ...*se encuentra justo en el sótano de su restaurante Blue Smoke, especializado en **barbecue** de Texas...*
- b. ...*povelikonoční **barbecue** s holešovickým Big Smokers...*

Pro tuto přejímku lze vyhledat na CORPES XXI velmi nízké imp 0,01. Pro český jazyk je podle vyhledávače WaG imp 0,65. Ekvivalentem ve španělském jazyce je *barbacoa*, jehož imp je na stránkách CORPES XXI 0,68, díky čemuž lze vyvodit, že se jedná o přejímku jejíž četnost, nepřevažuje nad jejím ekvivalentem v cílovém jazyce. V jazyce českém je ekvivalentem zahradní grilování, jehož imp je 0,07. Na rozdíl od španělského jazyka, čeština tuto přejímku užívá značněji než její ekvivalent v cílovém jazyce. Pro vyhledávání imp v českém jazyce jsem použila vyhledávač Kontext a korpus Araneum Bohemicum Maximum, jelikož vyhledávač WaG neumožňuje vyhledávání slovního spojení. V českém lexiku můžeme najít deriváty od výrazu *barbecue* jako *barbecueman* nebo *barbecue-bufet* a v lexiku španělském lze najít pouze základní tvar této výpůjčky a její množné číslo *barbecues*. První výskyt v českém lexiku se nachází v roce 1996 v deníku *Mladá fronta DNES* 2.8.1996 a v lexiku španělském jsem opět musela vyhledávat bez možnosti vyhledávání pouze v publicistických článcích, ale vyhledala jsem jeden výskyt v roce 1996 v *El Diario Vasco* 23/07/1996.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	0,65	• Zahradní grilování	0,07	---	<i>barbecue</i> (střední)	<i>barbecueman</i> , <i>barbecue-bufet</i>
španěl.	0,01	• Barbacoa	0,68	---	<i>barbecues</i> (pl.)	---

- (25) a. ... *semana comenzó con una **barbacoa** para las familias*
- b. ... *videoreceptu je podle **barbecuemanů** z *barbecueweb.com*...*

10. Výraz Cool

Pro tuto přejímku můžeme použít význam být moderní a současný nebo držet krok s dobou. Tento výraz má ve svém zdrojovém jazyce řadu významů, ale pro účely této bakalářské práce se budeme zabývat pouze jedním z nich:

(26) a. ...*seguramente, no se ha visto algo más posproducido y cool desde el pasaporte de...*

b. ...*místem, kde se to hemží všemi cool osobnostmi Tbilisi...*

Tato přejímka je častěji užívána, než tomu bylo u přejímky předchozí. Ve španělském jazyce je podle CORPES XXI její ipm 0,24. V jazyce českém je podle WaG imp 3,72. Výraz *cool* má ve svém zdrojovém jazyce více významů, ale pro tento úryvek je důležitý jen ten, jehož ekvivalentem je ve španělském jazyce *guay*. Tento význam přejímky *cool* byl podle úryvků na CORPES XXI nejčtenější. Imp tohoto ekvivalentu je 0,37, tudíž lze říci že se jedná o častější výraz. Dále můžeme také najít deriváty k této přejímce jako *cool & free people*, *coolhunter* nebo *intercooler*. V českém jazyce je ekvivalentem slovo *skvělé* a jeho imp podle WaG je 147,29. V případě derivátů, máme možnost najít tvary jako například *coolness*, *coolovost* nebo *cooldown*. Tento výsledek nám prokazuje, že užití českého ekvivalentu je o mnoho početnější než užití této přejímky. Prvním výskytem ve španělštině jsem znovu musela vyhledávat bez omezení pouze na zpravodajské články, našla jsem však první výskyt v roce 1940 v románu *El Chiplichandle. Acción picaresca* (1940) od autora JUAN ANTONIO DE ZUNZUNEGUI. V případě českého lexika, první výskyt dohledáme v roce 1992 v deníku *Lidové noviny – Literární noviny*, č.30/1992.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morf. adaptace	další identif. výrazy
české	3,72	• <i>skvělé</i>	147,29	<i>coolovost</i>	<i>coolovost</i> (f.)	<i>Cooldown, coolness</i>
španěl.	0,24	• <i>guay</i>	0,37	---	---	<i>cool & free people, coolhunter, intercooler</i>

(27) a. ... *demasiado guay para ser un verdadero trovador...*

- b. ... nabízejí další variantu **coolness**, podstatně zemitější...
- c. ... osmibitová grafika dodat na coolovosti hry tak se vývojáři trochu...
- d. ... jejich zakoupením vsadili kartu na **skvělé** rodokmeny hřebců...

11. Výraz Golf

Výraz *golf* se používá pro pojmenování pro sportovní soutěž nebo podrobněji pro odpalování míčků holí postupně do určených jamek. Tento výraz se opět používá ve své nezměněném tvaru v obou jazycích:

- (28) a. ...sino en una de las plazas más icónicas del **golf** mundial...
- b. ...rezidenční čtvrť za **golfem** v Hostivaři, a nakonec objednávka ve Slušticích...

Podle korpusu CORPES XXI je imp tohoto výrazu ve španělském jazyce 7,06. V českém jazyce, při užití korpusu WaG, je imp této přejímky 18,92. Ekvivalenty k tomuto výrazu bohužel nedohledáme, jelikož se tato přejímka používá běžně v každodenním jazyce, díky čemuž ani nemůžeme porovnávat četnost užívání mezi výrazy v daných jazycích. Nicméně, u těchto jazyků můžeme najít různé deriváty. U španělského jazyka dohledáme výrazy jako *minigolf* (17a), *golfero-ra* (17b) nebo *footgolf* (17c). V českém lexiku můžeme dále najít výrazy jako *golfové hřiště*, *golfové kočárky* nebo *golfista-ka*. Po zadání všech kritérií, v korpusu CDH lze vyhledat první výskyt přejímky *golf* v odvětví publicistiky, výraz byl nalezen v roce 1991 v knize *La dirección publicitaria (1995)* jejímž autorem je Enrique Ortega Martínez. V českém jazyce můžeme najít použití tohoto anglicismu opět v *Lidových novinách* č. 139 a to v roce 1991.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	18,92	---	---	<i>Golgový,</i> <i>golfista</i>	<i>golf</i> (m.)	<i>Minigolf</i>
španěl.	7,06	---	---	<i>golfero</i>	<i>el golf</i> (m.) <i>golfs</i> (pl.)	<i>Minigolf, footgolf</i>

- (29) a. ... s umělým povrchem a hřiště na **minigolf** s osmnácti jamkami.
- b. ... čekají přední **golfisty** čtyři kola a teprve potom bude...

- c. ... *jugar una partida al **minigolf** mientras hacee negocios...*
- d. ... *la modalidad del torneo será **footgolf** en 9 hoyos en dos categorías...*
- e. ... *representantes del mundo **golfero** son personajes del mundo...*

12. Výraz Handicap

Výraz *handicap* lze přeložit jako nevýhoda nebo jako tělesné postižení:

- (30) a. ...*lo cual tiene igual de virtud que de **hándicap**...*
 b. ...*dostat je mohou rodiče dětí do 13 let i starších školáků s **handicapem** či lidé, kteří...*

Četnost ve španělském jazyce jsem opět zjišťovala na stránkách CORPES XXI, kde jsem našla imp 0,59. V českém jazyce, podle korpusu WaG je četnost neboli imp této přejímky 11,22. Pro každý z těchto jazyků, existuje ekvivalent. Pro jazyk španělský může být ekvivalentem výraz *desventaja* nebo také *dificultad*, četnost u jednoho z těchto ekvivalentů je ve značné míře větší, než je tomu tak u této přejímky, u výrazu *dificultad*, po zadání všech kritérií potřebných pro účely této analýzy, lze najít imp 45,65 a u výrazu *desventaja*, CORPES XXI uvádí imp 4,57. V českém jazyce můžeme vyhledat ekvivalenty jako *znevýhodnění* nebo *nevýhoda*. V případě četnosti těchto výrazu, vyhledávala jsem opět za pomoci korpusu WaG, u výrazu *znevýhodnění* jsem našla imp 2,49 a u výrazu *nevýhoda* lze vyhledat imp 19,73. Lze tedy říci, že v těchto jazycích převažuje stále užívání ekvivalentů v daném jazyce oproti této anglické výpůjčce. Ale i v případě, že se nejedná o tak frekventovanou výpůjčku, lze dohledat různé tvary tohoto anglicismu užívané v obou jazycích. Ve španělském jazyce lze najít tvary jako *handicapping*, *handicapado* nebo *handicapper*. V jazyce českém můžeme najít hlavně přídavná jména jako *handicapovaný*, *hendikepový*, *handicapující*, nebo lze najít také sloveso *handicapovat* které můžeme najít už adaptované podle českých norem ve tvaru *handikepovat*. První výskyt ve španělském jazyce jsem vyhledávala opět za pomoci korpusu CDH, kde jsem bohužel znovu musela odebrat kritéria vyhledávání v novinových člancích a díky tomu vyhledávat v širokém odvětví, vyhledala jsem první výskyt v roce 1872 v knize *Cuentos inverosímiles* (1878) od autora Carlos Coello. V českém jazyce můžeme najít první výskyt v roce 1991 opět v *Lidových novinách* č.98/1991.

korpusy	IPM	ekvivalenty	IPM	derivace	morfol. adaptace	další identif. výrazy
české	11,22	<ul style="list-style-type: none"> • <i>znevýhodnění</i> • <i>nevýhoda</i> 	2,49 19,73	<i>Hendikepový,</i> <i>handicapovaný</i>	<i>handicap</i> (m.), <i>handikepovat</i>	---
španěl.	0,59	<ul style="list-style-type: none"> • <i>desventaja</i> • <i>dificultad</i> 	4,57 45,65	<i>handicapado,</i>	<i>El hándicap</i> (m.) <i>webs</i> (pl.)	<i>handicapping,</i> <i>handicapper</i>

- (31) a. ... *presentan algún tipo de **desventaja** social son enviados a escuelas...*
- b. ... *produce una **dificultad** para sentir sentimientos positivos...*
- c. ... *la modalidad del **handicapping** viene siendo utilizado con*
- d. ... *interacción social que puede convertir al individuo en altamente **handicapado**...*

4 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo osvětlit problematiku při přejímání slov z anglického lexika do jiných jazyků a zanalyzovat jazykový vzorek pro srovnání přejímání u španělského a českého jazyka.

V teoretické části jsem nastínila některé aspekty z historie z obou jazyků pro vizualizaci přejímání i v jiné než dnešní době. Dále jsem se v této části pokusila vysvětlit problematiku s přejímkami všech druhů a později jsem se zabývala hlavně anglicismy. Tyto specifické výpůjčky jsem popsala a rozdělila do příslušných kategorií na základě různých děl a jejich porovnání. Také jsem zahrнула do této části kapitolu o tvorbě slov, a to z důvodu následující analýzy, ve které jsem na toto téma také odkazovala.

V části praktické jsem vybrala několik výrazů, které jsem v první řadě analyzovala a porovnávala jejich četnosti podle korpusů na stránkách RAE a Českého národního korpusu. Dále jsem ke každému z nich vyhledávala jejich ekvivalenty v každém z jazyků, které jsem podle četnosti analyzovala také. Tyto ekvivalenty jsem analyzovala z důvodu abych zjistila, jestli se daný anglicismus užívá ve větší nebo menší míře než ekvivalent. Poslední částí analýzy bylo vyhledávání prvního výskytu u každé anglické přejímky, kterou jsem analyzovala. Bohužel v několika případech jsem nebyla schopná použít kritéria na omezení vyhledávání z důvodu malého výskytu, ale všude kde jsem tak učinila, zanesla jsem do zápisu o analýze.

Jak jsem již uvedla, cílem bylo porovnat přejímání slov v českém a španělském jazyce. Podle analýzy si dovoluji tvrdit, že jazyk český je k přejímání slov z anglického jazyka svolnější než jazyk španělský. U majority slov se podle četnosti užití ukázalo, že přejímky užívají spíše česky mluvící lidé než španělsky mluvící. Omezovala jsem vždy výběr vzorku na Španělsko, jelikož španělsky mluvící v jižní a severní Americe jsou anglickým jazykem ovlivněni mnohem více (tyto informace jsem obdržela také na stránkách korpusu, ale nezanášela jsem je do analýzy, jelikož jsou irelevantní k této bakalářské práci). Rovněž jsem dospěla k závěru, že vzhledem k typologické charakteristice češtiny se zde vyskytuje větší podíl derivovaných výpůjček (*webovský, golfem, airbagovitý, ...*)

Na závěr k této práci jsem přikládám glosář, kam jsem zanesla všechny anglicismy, které jsem ve své práci, v praktické části, použila jako příklady.

5 Resumen

El objetivo de este trabajo ha sido exponer el problema con los préstamos de la lengua inglesa a otras lenguas y hacer un análisis para poder comparar la muestra de las mismas lenguas.

En la parte teórica se ha expuesto cómo se habían influido las lenguas por otras en diferentes épocas para visualizar las consecuencias del contacto entre lenguas. Asimismo, intenté explicar el fenómeno de los préstamos, sus categorías y cómo se diferencian, sin embargo, después me centré solamente en los anglicismos. Los dividí en categorías siguiendo autores como Javier Medina López y Chris Pratt, entre otros. Explicué la influencia que la lengua inglesa ejerció sobre la lengua española en los últimos años. Lo mismo hice para la lengua checa, pero en este caso me apoyaba, obviamente, en autores checos, como Duběda y Štěpánová, entre otros. Además de la influencia de la lengua inglesa, también expliqué cómo se forman nuevas palabras en la lengua para poder proceder al análisis en la parte práctica. En estansección, me apoyaba en los autores checos Dokulil y Čechová.

En la parte práctica, me centré en los términos del inglés en la prensa como *El mundo*, *El país* y *Hospodářské noviny*. Cada término que encontré verifiqué en las páginas de RAE para comprobar su etimología. Además del diccionario de RAE, utilicé el corpus CORPES XXI para obtener los datos sobre la frecuencia de su uso en España. También intenté encontrar los equivalentes a los términos ingleses en las dos lenguas y, a continuación, hallé la frecuencia de uso de esos equivalentes. Para los datos obtenidos en la lengua checa utilizaba el corpus WaG en la página de Český národní korpus. Al final de cada análisis, encontré también los primeros usos de cada término en los textos periódicos. Para estos datos, usaba el corpus CDH en las páginas RAE y para los términos en la lengua checa, usaba el corpus KonText. Todos los términos de los textos obtuve por dos vías. Primero, intentaba leer los artículos en las páginas web y observar si alguien utilizó algún anglicismo, pero esta manera fue muy exigente y no daba resultados. Por eso utilicé la página Banco de neologismos, donde encontraba términos dentro del intervalo de 2014 y 2016. Los términos que obtuve en esta página, controlaba en las páginas de *El mundo* y *El país*. Esta segunda manera fue mucho más útil que la primera y obtuve muchos términos nuevos.

Según el análisis y la comparación de las frecuencias de los usos de anglicismos puedo decir que el checo admite mejor los términos nuevos que la lengua española. Pero comparaba solamente la lengua española hablada en España. También, como ha demostrado el análisis, la lengua checa es más propicia a derivar los préstamos según las pautas internas del checo. Este

hecho se debe, con más probabilidad, al carácter tipológico de la lengua checa. No utilicé resultados de otros países donde se habla español porque por ejemplo en la América del sur hay mayor influencia de la lengua inglesa que en España. Quería comparar solamente el español hablado en España.

6 Zdroje

6.1 Odborná bibliografie

Bachmannová, J., Karlík, P., Nekula, M., & Pleskalová, J. (2002). *Encyklopedický slovník češtiny*. NLN nakladatelství Lidové noviny.

Cuřín, F. (1985). *Vývoj spisovné češtiny*. Státní pedagogické nakladatelství.

Čechová, M., Dokulil, M., Hlavsa, Z., Hrbáček, J., & Hrušková, Z. (2011). *Čeština – řeč a jazyk (3., rozšířené a upravené vydání)*. SPN – pedagogické nakladatelství.

Dokulil, M. (1962). *Tvoření slov v češtině, 1. Teorie odvozování slov* Nakladatelství Československé akademie věd

Duběda, T. (2018). *"Fonologická adaptace anglicismů v kvantitativním pohledu"*. *Naše řeč 5*. Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky

Hladká, Z. (2017). *Lexikon*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*.

URL: <https://www.czechency.org/slovník/LEXIKON>

Ivana Bozděchová (2017): *KOMPOZICE*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*.

Karlík, P., Nekula, M., & Rusínová, Z. (2003). *Příruční mluvnice češtiny (Vydání druhé, opravené)*. Nakladatelství Lidové noviny.

Karlíková, H. (2017). *Latinismy v českém lexiku*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. URL: https://www.czechency.org/slovník/LATINISMY_V_ČESKÉM_LEXIKU

Lorenzo, E. (1987). „Anglicismos en la prensa“, *Primera reunión de Academias de la lengua Española sobre El lenguaje y los medios de comunicación*. Real Academia Española

M.ª Auxiliadora Castillo Carballo (2006). *El préstamo lingüístico en la actualidad. Los Anglicismos*. Liceus, Servicios de Gestió

Medina López, J. (1996). *El anglicismo en el español actual*. Arco Libros.

Pratt, Ch. (1980). *El anglicismo en el español peninsular contemporáneo*. Gredos

Quilis, A. (1984, str. 413-422). „Anglicismos en el español de Madrid“, *Athlon. Satvra grammatica in honorem*. F. R. Adrados

Rodrigo González, F (2017): *Variaciones fonológicas en el uso del anglicismo: panorama y revisión crítica*. *Revista Española de Lingüística* 47/2

Sala, M. (1998). *Lenguas en contacto*. Gredos

Sánchez, María F., *Clasificación y análisis de préstamos del inglés en la prensa de España y México*.(1995).

Štěpánová, V. (2018). Adaptační principy výslovnosti anglicismů v češtině z pohledu konceptu centra a periferie. *Nová čeština doma a ve světě*, č. 2, s. 50–58

Trup, Jaroslav a Šoltys, J. (2009) „El elemento inglés en el léxico español: ¿factor positivo o negativo?“; *Lengua, historia e identidad Sprache, Geschichte und Identität*

6.2 Webové stránky

Banco de neologismo, Instituto Cervantes. Dostupné na:

https://cvc.cervantes.es/lengua/banco_neologismos/resultados.asp?idioma=Espa%F1ol&anno=2014&radioIdioma=Espa%F1ol&anios=2014&txtbusqueda=&CG=&Tipus=&Asp_tip=&txtFont=&Font=

Benko, V.: Araneum Bohemicum Maximum, verze 15.04. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Benko, V.: Araneum Hispanicum Maius, verze 15.04. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Čermák, F. – Doležalová-Spoustová, D. – Hlaváčová, J. – Hnátková, M. – Jelínek, T. – Kocek, J. – Kopřivová, M. – Křen, M. – Novotná, R. – Petkevič, V. – Schmiedtová, V. – Skoumalová, H. – Šulc, M. – Velíšek, Z.: SYN2006PUB: korpus psané publicistiky. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2006. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Databáze excerpčního materiálu Neomat (2015) [online]. Verze 3.0. Praha: Oddělení současné lexikologie a lexikografie Ústavu pro jazyk český AV ČR. Cit. 2020-04-20. <http://neologismy.cz/>

Instituto de Investigación Rafael Lapesa de la Real Academia Española (2013): Corpus del Nuevo diccionario histórico (CDH) [en línea]. <http://web.frl.es/CNDHE>

Instituto de Investigación Rafael Lapesa de la Real Academia Española (2013): *Mapa de diccionarios* [en línea]. < <http://web.frl.es/ntllet> >

Machálek, T. (2019). Word at a Glance – a Customizable Word Profile Aggregator. In: Proceedings of the CLARIN Annual Conference 2019

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORPES XXI) [en línea]. Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES). <http://www.rae.es>

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Diccionario de la lengua española, 23.^a ed., [versión 23.3 en línea]. <https://dle.rae.es>

Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española, Diccionario panhispánico de dudas. Madrid: Santillana, 2005 <https://www.rae.es/dpd/ayuda/terminos-linguisticos>

Škrabal, M. – Vavřín, M. (2017): Databáze překladových ekvivalentů Treq. Časopis pro moderní filologii 99 (2), s. 245–260.

Vavřín, M. – Rosen, A.: Treq. FF UK. Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://treq.korpus.cz>

7 Glosář

Anglický výraz	Španělský výraz	Český výraz
Web	Páginas de internet	Internetové stránky
Webcam	Cámara web	Webkamera
Webblog	<i>nezjištěn</i>	Weblog
Website	Sitio web	Webová stránka
Webdesign	<i>nezjištěn</i>	Webový design
Webhosting	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Email	Correo electrónico	Elektronická pošta
Emailing	Escribir	Poslat email
EmailManager	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Robot	Robot	Robot
Microrobot	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Doping	Dopaje	Dopink
Superliga	Superliga	Superliga
Club	Club	Klub
Motoclub	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Clubhouse	Salón club, club	Klubovna

Airbag	Airbag	Airbag
airbagRecuperación	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Afterparty	Fiesta de después	Večírek
Barbecue	Barbacoa	Zahradní grilování
Barbecueueman	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Barbecue-bufet	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Cool	Guay	Skvělé
Coolhunter	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Intercooler	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Coolness	Frescor, frío	Chlad
Cooldown	Calmar	Uklidnit
Golf	Golf	Golf
Minigolf	Minigolf	Minigolf
Footgolf	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Handicap	Desventaja	Znevýhodnění
Handicapping	<i>nezjištěn</i>	<i>nezjištěn</i>
Handicapper	Analista, aprovechadores	Handikap dostih, tipář